

Özer Kanburoğlu

Röportaj

Pat Swain

Kapadokya'nın Tavukları

Marcin Owczarek

Röportaj

Orhan Alkaya

Güneşin Altın Yumurtası

**Will
Hartley**

Rüyalar Arasında

**Aydın
Çetinbostanoğlu**

Neşe ve Hüznün Romanı

Elizabeth Ernst

Duman ve Aynalar

Barbaros Odabaş

Saz Ekibi

FOTORİTİM eFOTOĞRAF DERGİSİ
2012 Almanak No:2

Editör ve Yayın Tasarım:
Levent Yıldız

Editasyon:
Berna Güneri

Kapak Fotoğrafı:
Marcin Owczarek

2.Sayfa Fotoğrafı:
Elizabeth Ernst

Sunum Yazısı Fotoğrafı:
Aydın Çetinbostanoğlu

2012 Yılı Fotoritim Ekibi:
Ali Emre Çetiner, Ali İhsan Ökten, Atakan Dürüst, Aydan Çınar, Baybars Sağlamtimur, Berna Güneri, Faika Berat Taşkıran, Funda Gönendik, Hasan Sönmez, Hülya Yeltepe, İmren Doğan, Levent Yıldız, Mehmet Uçkun, Şebnem Aykol ve Şebnem Evren Balevi.

ePosta:
frdergi@gmail.com

Web Sitesi:
www.fotoritimdergi.com

Bu eYayında yer alan tüm görsel ve yazılar eser sahiplerine aittir, izinsiz olarak kullanılamaz.
©Fotoritim eFotoğraf Dergisi
2012 Bütün Hakları Saklıdır / All Rights Reserved

Almananığımızın ikinci sayısıyla merhaba...

“5 yıldır internette yayın yapan edergimiz, yılların su gibi akıp geçmesine biraz engel olmak istedi...”

Merhaba, 5 yıldır internette yayın yapan edergimiz, yılların su gibi akıp geçmesine biraz engel olmak istedi... Birkaç yıldır aklımızda olan bir fikirdi; yıllık Almanak çıkarmak. Ancak işlerimizin ve temponun içinde buna bir türlü fırsat ayıramamıştık. Nihayet bu yıl sonunda, yeni sitemize geçişin verdiği dönem arasını da değerlendirerek şu an ekranlarınızda gördüğünüz ve okuduğunuz Almanak'ın ilk bölümünü hazırladık.

116 sayfadan oluşan yayından kısaca bahsetmek gerekir ise, yıl içindeki sayılarımızdan bir kaç konu seçerek fotoğrafçı dostlarımıza gittik. Elbette seçmesi zordu ve farklı kategorilerden farklı fotoğrafçıları belirlemeye çalıştık. Ne mutlu bize ki, fotoğraflarını orjinal ebatlarında istediğimiz fotoğrafçılar bizi kırmadılar, gönülden katkı verdiler. Kısa sürede 24 fotoğrafçıdan çalışmalar elimize ulaştı. Bu eserleri büyük ebatları ile görmek zaten bizim için

heyecan verici bir olaydı. Nihayetinde de söyleşilerle, sunum yazıları ile ve proje anlatımları ile birleştirdiğimiz fotoğraflar Almanak'ın ilk bölümünü oluşturdu. 8 fotoğrafçının çalışmalarını bu bölümde sizlere sunuyoruz. Birebir dergi ölçülerinde hazırladığımız bu eYayınımız, ileriki dönemlerde yapmayı planladığımız diğer ve yeni eYayınlarımızın da bir habercisi aynı zamanda. Umarız okurken keyif alırsınız ve değerli görüşlerinizi, önerilerinizi bizimle paylaşırsınız.

İyi okumalar diler ve diğer eYayınlarımızda buluşma temennisi ile sevgilerimizi sunarız...

Levent Yıldız

İçindekiler

Özer Kanburoğlu
08

Marcin Owczarek
26

Will Hartley
40

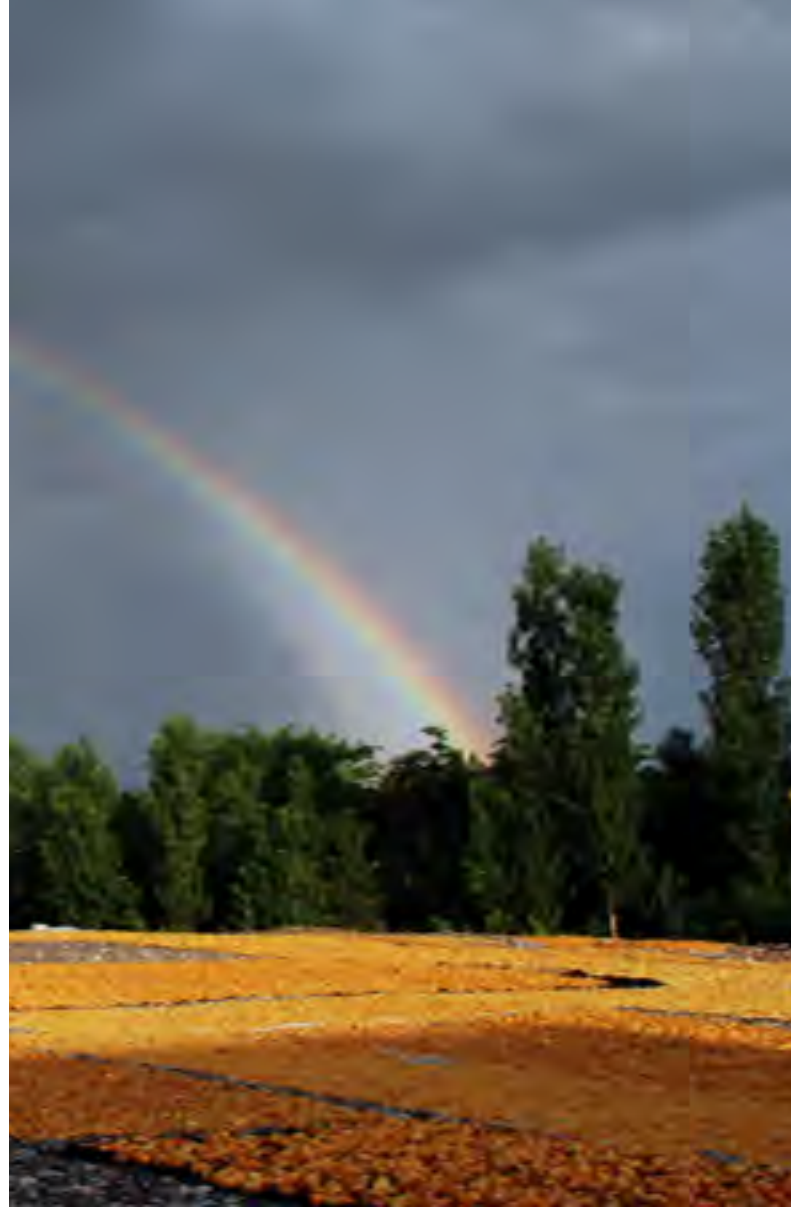

Elizabeth Ernst
50

İçindekiler

Pat Swain
62

Orhan Alkaya
72

Aydın Çetinbostanoğlu
88

Barbaros Odabaş
100

Özer Kanburoğlu • • •

Röportaj

Röportaj: Hülya Yeltepe ERCAN

Hülya Yeltepe Ercan: Söyleşimize en son kitabınızla başlamak istiyorum. Bende “Dijital Fotoğraf Rehberi” adlı kitabınız da var. Her ikisini de okuduğumda hissettiğim “bunları oku ve uygula” duygusu oldu. Bu kitapları yazmaktaki amacınızı doğru mu algılıyorum?

Özer Kanburoğlu: Evet, doğru. Bunu size şöyle özetleyeyim: ben hep boşluk dolduruyorum. Yani bence bu kitabı yazacak benden daha tecrübeli daha bilgili insanlar var. Ama işte herkesin kendince öncelikleri var; kimisi çocuğu okutmak derdinde, kimisi hayatı yaşamak derdinde ve bu sebeple de bu insanlar kitap yazmayı ötelemişler. Benim yaptığım ne, ben bakıyorum burada bir eksiklik var, bu bir şekilde mutlaka yazılmalı diyerek başlıyorum işe ve bir empati kuruyorum. Mesela Hülya Hanım fotoğraf amatörü ve ışık konusunda belli bir eksikliği olduğunu hissediyor ya da Ahmet

Bey bir fotoğraf profesyoneli. Evet, bir şeyler yapıyor ama kafasında hala eksik olan bir şeyler var ve profesyonelim diye kimseye de sormuyor. Bunların cevaplarını kapsayan bir şey yapmalıyım diye harekete geçiyorum. İşte ben bu eksikliği tamamlamak istiyorum.

Evet, benim söylemek istediğim de tam olarak bu aslında! Bakın bu iş böyle yapılır ve ben size bu konuda doğru şeyleri öğretmek istiyorum. Yani sahip olduğunuz bilgiyi başka insanlara da öğretmekle ilgili bir sorumluluk duyuyorsunuz sanki. Ben bu işin doğrusunu biliyorsam bunu diğer insanlara da öğretmeliyim gibi. Bir Hoca havası var yani...

Evet, biraz öyle. Benim o kitaplarda en çok önem verdiğim şey, net, anlaşılabilir, kafa karıştırmayan, hemen çıkıp uygulayabileceğiniz konuları içermesi. Yani uyguladığınızda “vay be bu

böyleymiş” diyebileceğiniz şeyler. Mesela bir kural vardır, 3 K kuralı: Kafa Karıştıran Kazanır! Hayatta yapmam bunu. Aslında ben çok güzel kafa karıştıırım, dersiniz ki “vay be adam ne anlattı hiçbir şey anlayamadım!” Ama benim taktiğim bu değil. Benim taktiğim anlaşılabilir olmak, net olmak. Bunun şuradan kaynaklandığını düşünüyorum. Eğer siz gerçekten özümserseniz bilgiyi, aktarırken de kafa karıştırmazsınız. Hocalık da böyle bir şeydir. Gerçekten bilmiyorsanız, bilgiyi aktaramazsınız, inandırıcı olamazsınız. Özellikle öğrenci çok zekidir, on dakikada çözer sizi. Çok uyanıklardır, on dakikada ne olduğunuzu, ne bildiğinizi anlarlar. O nedenle bilgiyi sindirmeden hiçbir kitabıma başlamam. Bilmeden, konuya hakim olmadan, bilgiyi özümsemeden hiçbir kitabımı yazmadım. Araştırmam, okurum, bakarım, kaynakçamdan mutlaka kontrol ederim. Ayrıca,

ben iyi bir uygulamacıyım, yani bilgiyi sadece kaynaklardan alıp oraya koymuyorum. Aynı zamanda, önce ben uyguluyorum ve aslında ben uyguladıklarımı aktarıyorum.

Türkiye’de fotoğraf alanında en fazla kitap yazan hocasınız bu anlamda çok ciddi bir emek sarf ediyorsunuz. Hocam nedir bu işin sırrı, paylaşır mısınız?

Biraz önce de söylediğim gibi aslında “boşluk doldurmak”. İşin özünü anlatayım: Mimar Sinan’da okurken –bunu kesinlikle eleştiri olarak söylemiyorum ama– girerdik sınıfa “Hadi bakalım çocuklar” derlerdi. Başlardık yazmaya, hoca anlatırdı biz habire yazardık, üç saat dört saat yazardık, bu budur, bu budur falan. İçimden hep şu geçirdi: “Keşke hoca elinde notlarla gelse ya da hocanın elinde bir kitap olsa. Biz o kitabı alsak, onu bölüm bölüm işlesek, hoca bunları bize tahtada örneklerle açıklasa. Hep bunu hayal ettim. Ve ben zaten hoca olunca da ilk iş bunu yaptım. Altı aylık notlarımı toparladım ve altıncı ayda ilk kitabımı çıkardım “Temel Fotoğraf Bilgisi Ders Notları” diye. Çok da yanlışım vardır orada ama olsun, ne yapayım sonuçta bir şekilde bir yerden başlamak gerekiyor diye düşünmüştüm... Benim temel prensibim oydu,

öğrencinin zamanını çalmadan, ona sözel olarak daha fazla yardımcı olmak.

Yani aslında siz geçmişte yaşadığınız eksikliği gidererek, bir hayalinizi gerçekleştiriyorsunuz.

Tabii, tabii”. Ama bir de şu var, karşınızdaki kitle bunu anlıyor mu? Maalesef hayır! Mesela ben hiçbir öğrencimde daha kitabımı görmedim. Tabii ki öğrenci ille de almak zorunda değil ama en azından otuz öğrenciden bir tanesinde görmek isterdim, mutlu olurum ama maalesef henüz görmedim.

Ben kendimi sizin öğrenciniz görerek söylüyorum, aldım ve okudum ama sabah aceleden kitabı yanıma almayı unuttum. İmzalatmak için mutlaka tekrar geleceğim. Ama şunu açık yüreklilikle söyleyebilirim ki, kitap kesinlikle amacına ulaşıyor. Mesela ben kitabınızı önce okuyorum, altlarını çizip kitabı bırakıyorum, hemen okuduklarımı uyguluyorum, sonra tekrar okumaya devam ediyorum.

Ben de size şöyle bir örnek verebilirim. Bir e-mail geldi bana. Benim bir kitabım daha var “A’ dan Z’ye Fotoğraf” diye. Orada ışıkla boyamayı anlatıyorum. Madde madde tarif etmişim, kamerayı şuraya al, stabil

ol, karanlık bir odaya geç, işte bir obje bul. Böyle tek tek anlatmışım, e-maili gönderen kişi de hepsini tek tek denemiş ve bana “Hocam denedim oluyor ya. Teşekkür ederim sayenizde ışıkla boyamayı öğrendim” diye mesaj yazmış. İşte benim yapmayı çalıştığım da bu, aslında doğrusu da bu! Orada anlattıklarım gerçek hayatta pratikte yer buluyorsa işte o zaman kitap daha anlamlı hale geliyor, amacına ulaşıyor.

Hocam siz zaten sadece yazmıyorsunuz ayrıca Uzman TV’de uygulamalı anlatımlarınız da var. Peki, “Fotoğrafın Büyüsü: Işık” fikri nasıl doğdu? Kitabınız tamamen ışığa adanmış diyebiliriz.

Mesela bu kitap şöyle bir ihtiyaçtı. 14 tane fotoğraf okulu var, neredeyse tamamında ışık dersi gösteriliyor ama bir tane bununla ilgili kitap yok ortalıklarda.

Evet, haklısınız her kitapta ışık konusundan kısaca bahsediliyor.

Evet, benim kitaplarımda da durum böyle. Bir tane ışıkla ilgili kapsamlı kitap yok. Ben işte o zaman kendime durumdan vazife çıkarıyorum. Ne yapmalı, ne yapmalı? “Bunları biliyorsun zaten, kaynakçalarından var, bu bilgiler sende var, hadi bir oku bakalım şunları, bir özümse” diyorum kendime. Peki görsel? E yıllardır topladığım görsellerim var. Öğrencilerime yıllardır ödev yaptırıyorum. Benim bir özelliğim var mesela, ben mümkün olduğu kadar kendi görsellerimi çıkarıyorum ve öğrencilerimin görsellerini kullanıyorum. Bu ne kadar karşı taraftan algılanıyor bilmiyorum ama aslında bununla iki hedefim var. Birincisi öğrencileri biraz cesaretlendirmek, yani “Bak Hoca bile fotoğraflarımı ne kadar beğeniyor ki benim fotoğrafımı kitabına koyuyor”, diye kendine güveni gelsin istiyorum. İkincisi, öğrencileri lanse ediyorum ben. Yani bakın nasıl öğrenci yetiştiriyoruz. Ben çalışmalarını kitabıma koyabilecek kadar da güveniyorum yetiştirdiğim öğrenciye demek istiyorum.

Peki, bir Hoca olarak fotoğraf eğitimi almak isteyen gençlere ne tavsiye edersiniz?

İlk olarak şunu söyleyeyim maalesef artık sadece fotoğraf yetmiyor. Bugün aslında fotoğraf eğitimi de format değiştirmek zorunda. Biz Bologna süreciyle kendi okulumuzda bunu yapmaya çalıştık. Biraz başarılı olduk ama tam olarak istediğimiz başarıyı sağlayamadık. Sadece fotoğraf değil, benim karışık medya dediğim grafik, animasyon, çizgi film, video, film bunların hepsini içerisinde barındıran bir eğitim olması gerekiyor. Fotoğrafa gelen bir çocuğu istediğiniz kadar dört dürtlük yetiştirin ki bu çocuk

kendini dışarıda ya sanatçı olarak ya da endüstriyel bir zanaatkar olarak lanse etmek zorundadır. İkisi de olmak zorunda yoksa başarılı olamaz çünkü her yer insan kaynıyor. Yani farklı farklı alanlarda tabii görsel sanatlar içerisinde, kendinizi geliştirmezseniz bu alanda geçiminizi sağlamakta da zorlanırsınız. Başka türlü ayakta kalamazsınız, para kazanamazsınız. Bir sergi açmak istesenez açamazsınız ama video, animasyon, grafik gibi başka alanlarda da kendinize yer açarsanız para kazanma ve kendi kişisel serginizi açma şansınız olur ki ben şahsen böyle yapıyorum.

Yurtdışında da durum böyle mi? Yurtdışında fotoğraftan kazanç sağlama ne durumda? Orada da bizdeki gibi mi?

Yurtdışında menajerlik sistemi var. Benim PhotoWorld dergisinde serbest kürsüde yazım var menajerlik hakkında. Ben şimdi mesela şu karşıdaki Türk Telekom binasına gidip “ben sergi açmak istiyorum bana sponsor olur musunuz?” diyemem. Bu sanatçının klasını düşürür. Hoş bir şey değil. Bu benim işim değil, olmamalı da! Ayşe Hanım’ın benim menajerim olması lazım. Ayşe Hanım’ın beni çok iyi tanıması lazım. Aynı zamanda da olağanüstü entelektüel bir yapıya sahip olması lazım, konuya hakim olması lazım, ama Ayşe Hanım’ın ağır basan tarafının finans olması lazım. Böyle bir menajer beni en iyi şekilde orada temsil eder.

Türkiye’de yerleşiyor mu menajerlik kurumu?

Hayır, bizde küratörler var. Onlar hiçbir şekilde bize düzgün bakmıyor, hep şaşı bakıyorlar. Onlar fotoğrafı hep bir araç olarak değerlendiren sanatçılarla istişare ediyorlar ve bizi gelenekselci bir yapıda değerlendirip günümüz sanatı konseptinde çalışamayacağımızı düşünerek bizimle çok fazla ortak proje yapmıyorlar. Küratörler mesela bir konsept belirliyor, “Değişimler” diyor, “Anadolu Yakası” diyor ve bu kapsamda sponsorlar buluyor ve kendi konseptindeki sanatçılarını bu sponsorla paylaşıyorlar.

Bir üniversitede fotoğraf bölümü başkanı olarak, ülkemizdeki fotoğrafçılık eğitimi hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Okulların da artık uzmanlaşması gerektiğini düşünüyorum ben. Hatta bir sempozyumda bu konudaki fikrimi fotoğraf okullarının ekolleşmesi diye bir bildiri olarak da sundum. Şimdi bakıyorsunuz, Dokuz Eylül, Mimar Sinan’a benziyor; Mimar Sinan, Marmara’ya benziyor; Marmara bize (Kocaeli Üniversitesi) benziyor. Hepimiz aynıyız yani. Şöyle olmalı; mesela diyelim ki ben fotoğraf okumak

istiyorum. Bakıyorum Dokuz Eylül kuramsal eğitim veriyor, Mimar Sinan sanatsal, Marmara daha teknik, Kocaeli de teknik eğitim veriyor. Peki, ben ne olmak istiyorum? Ben sanatçı olmak istiyorum. Tamam, o zaman ben Mimar Sinan’a gitmeliyim diyebilmeliyim. Ya da ben bu işin kuramını, felsefesini öğrenmek istiyorum, o zaman da Dokuz Eylül’e gitmeliyim. Artık eğitimin bu şekilde uzmanlaşması gerekiyor, herkesin aynı eğitimi vermesini çok doğru bulmuyorum. Öğrenciye seçenek sunmamız lazım diye düşünüyorum.

Fotoğraf sizin ikinci lisansınız diye biliyoruz, doğru mudur? İlk lisansınız neydi ve daha sonra fotoğraf okumaya nasıl karar verdiniz?

Hayır, aslında herkes yanlış biliyor. Ben hiçbir yerde iki lisans derecem var diye yazmadım. Ben aslında “gemi inşaat eğitimi aldım” dedim, öbür türlü “gemi inşaat mühendisiyim” derdim. Teknik meslek lisenin, gemi inşaatı bölümü mezunuyum. Yani teknisyen diyebilirsiniz, işçilik yaptım 15 sene.

Anlıyorum, bir yanlış anlaşılma var. Yani bende fotoğrafın sizin ikinci lisansınız olduğunu sanıyordum. İki lisansınız var diye biliyordum.

Aslında aynı zamanda halkla ilişkiler önlisans mezunuyum. Ama bunu kimse bilmiyor, ilk defa size söylüyorum.

Ama yine de fotoğraf eğitiminize biraz geç başlamışsınız sanırım. Bir ara var yani”. İşin doğrusunu bizimle paylaşabilir misiniz?

Peki, anlatayım. 16 yaşındaydım ve inanılmaz bir sinema tutkum vardı. O zamanlar sinema günleri festivalin içerisindeydi, işte yirmi film falan gelirdi. Ben bir tane bile kaçırmazdım. Sonra festivalin dışına alındı. Şimdi üç yüz tane film getiriyorlar. Bana göre o eski tadı, kalitesi kalmadı”! İşte 16 yaşındayken kafaya koydum. “Ben”, dedim “yönetmen olacağım”.

Zaten görsel sanatlar eğitiminiz var.

Evet, sinema tv enstitüsü vardı, oraya ön kaydımı yaptırdım. Babam duymuş, “kesinlikle seni orada okutmam” dedi. Sen mühendis olacaksın dedi babam ama bende mühendis kafası yok, kafam hep görsel şeylerde. İşte o zamanlar fotoğraf sergilerine gidiyorum, heykel sergilerine gidiyorum. Fakat izin vermedi babam. İzin vermedi ama tabii mühendisliği de kazanamadık. Ben fabrikadaki işçiliğe devam ettim. Askere gittim, geldim ama içimde hala bir ukde, okumak istiyordum. Şimdiki vakıf üniversiteleri de yok o zaman. Yani paranla bile okuyamıyorsun. Açık öğretim ilk defa çıkmıştı, açık öğretime kaydoldum ama tadını alamadım. Sonraları, 26 yaşında, İFSAK’ta fotoğrafla uğraşırken Aclan Uraz ağabeyim vardı, bana “sen bunun okulunu niye okumuyorsun?” deyince bende bir ışık çıktı. Mimar Sinan Üniversitesi’nin imtihanlarına girdim, sonra bir baktım kendimi üniversitede buldum. Yani teknik meslek lisesinde bir eğitimim var, sonra lisansım fotoğraf, yüksek lisans mimari fotoğraf, doktoram haber fotoğrafçılığıdır. Bir de doktorayı bitirdikten sonra bir boşluk buldum açık öğretimde halkla ilişkileri bitirdim. Aslında onu da, ileride bir ajans kurarsam eğer, Avrupa Birliği sürecinde bir sertifikasyon söz konusu olduğunda sıkıntı yaşamamak için okudum.

Bir dönem sizi fotoğraf yarışmalarında çok sık görürken son zamanlarda

göremiyoruz. Bunun özel bir sebebi var mı?

Aslında yarışmalara katılmayla ilgili duygu şu; şimdi ben bir şey yapıyorum ama bunu ne kadar doğru yapıyorum? Bir de bunun arkasından gelen bir ego var tabii. Görsünler beni, bak ben kimim gibi. O dönemde bunlar yan yana gelmişti. Yarışmaların bana bir diğer katkısı da beni çok zinde tutuyordu. Ama ben bir yarışma fotoğrafçısı değildim, onu da söyleyeyim. Üretimim çok yüksek noktadaydı o zamanlar. Yani 60-70 makara film alırdım, Anadolu’yu karış karış gezer fotoğraf çekerdim ama bu fotoğrafları bir X yarışma için çekmezdim. Eğer elimdeki fotoğraflara uygun devam eden bir yarışma varsa; işte çektiğim bu fotoğraflarla katılırdım. Yoksa ki bir yarışma var, haydi gidip o konuyla ilgili fotoğraf çekeyim durumu yoktu. Bu yarışmaların diğer bir katkısı da ekonomik anlamda oldu. Yani o yarışmalardan kazandıklarımla kendi kişisel sergilerimi açma fırsatı yakaladığımı itiraf etmeliyim. Yani düşünün benim kendi memuriyet maaşım ile o sergileri açmam mümkün değildi. Bu anlamda bu yarışmalar belli bir dönem beni sponse etti.

Şimdilerde katılmama sebebim sanırım artık hevesimi aldım. Bir de kendime farklı alanlar buldum, kitap yazmak gibi, film ve belgesel çekmek gibi. Ve enerjimi bunlara harcamaya karar verdim. Bir de tabii bu yarışmalarda yaşanmaya başlanan polemikler de beni rahatsız etmeye başladı. Ben de bu polemiklere dahil olmak istemedim ve enerjimi yeni alanlarda kullanmaya karar verdim. 2007’den beri de katılmıyorum.

Bu söylediklerinize bağlı olarak şunu sorayım, fotoğraf dünyasındaki bu polemikler, son zamanlardaki ciddi çekişmeler sizce doğal bir şey midir?

Bu tabii sanatçı egosundan geliyor. Aslında sadece son yıllarda değil, yani ben on yıl öncesini biliyorum, o zaman da vardı. Sanatçı egosu farklı bir şeydir. Ben duygusu vardır, mülkiyet duygusu vardır. En büyük benim gibi’! Pohpohlanmak ister.Aslında bütün bu çekişmeler biraz da buradan geliyor.

Çok üretkensiniz Hocam, bu enerjiyi nereden buluyorsunuz diye sorsam?”

Bu sanırım biraz hayata bakışla ilgili bir şey. Çok enerjim var diyebilirim çünkü hayata çok pozitif bakıyorum. Beni mesela kötü bir haber en fazla 15 dakika oyalayabilir. Mesela X bir yerden işten çıkarıldım diyelim. Bir iki gün her insanda olduğu gibi ben de üzülürüm. Sonra kendi kendime “Özer farklı bir alana kay, farklı bir şey yap, belki de bu senin için bir fırsat” derim ve onu bir gün sonra olumluya çeviririm.

O durumdan kendime bir artı çıkarırım.

Bir de şöyle bir özelliğim var, gece yattığımda bir muhasebe yaparım. Bugün mesela ne yaptım diye bakarım, “Hülya Hanım’la söyleşi yaptık, bir işim vardı onu hallettim, kitabımla ilgili çalıştım, düzeltmeler yaptım. Evet, bugün iyi geçmiş, verimli geçmiş” derim kendi kendime ve bu beni mutlu eder. Mutlu ettiği gibi bir sonraki gün için de motive eder aslında.

Hep merak ediyorum, sizin gibi bu işin içinde bir yerlere gelmiş insanlar için fotoğraf ne ifade eder diye. Size de sormak isterim, fotoğraf nedir sizce ya da sizin için fotoğraf ne ifade ediyor?

On sene önce bu soruyu sorsaydınız anın tespiti derdim. Sadece bir illüzyon diyorum şu an, çünkü gerçek değil, gerçek olanı göstermiyoruz. Bir bina sahibi mesela bana geliyor “ağbi bunu farklı göster” diyor “ama bina bu” diyorum. “Olsun” diyor “bunu daha farklı, daha değişik, daha güzel göster” diyor ısrarla. Herkeste bir farklı olma, farklı görünme isteği var ve doğal olarak günümüz iletişim araçları da buna yöneliyor. Bana göre günümüzde fotoğraf bir illüzyon. Günümüzde ama! Diyorum ya bundan on sene önce sorsaydınız anın tespiti derdim.

Şimdi böyle diyoruz ama bu söylemle sizce “fotoğraf sanattır” diyenleri kızdırır mıyız acaba?

Şimdi, önce zanaat ve sanatın farkına bir bakalım. İlk insanı düşünün. Su içme ihtiyacı var bu insanın ve mağarasından çıkıyor, su kenarına gidiyor. Gecenin bir vaktinde eliyle suyunu içiyor ve mağarasına geri dönüyor. Sonra derenin kenarında kilin ıslanıp şekil aldığı ve güneşle kurduğunda sertleştiğini ve o sertliğini muhafaza ettiğini görüyor. Ne yapıyor, bundan bir kap yapıyor ve suyunu bunun içine koyuyor. Şimdi burada eylem ihtiyaca binaen gerçekleşmiş bir eylem. Sizce bu nedir, sanat mıdır?

Bu doğal olarak zanaat çünkü ortada bir ihtiyaç söz konusu.

Evet, şimdi aynı insanı düşünün bizonu vuruyor, kesiyor, pişiriyor, karnını doyuruyor, yaptığı kaptan suyunu da içiyor. Ohhh ne güzel rahatlıyor. Sonra rahat yatmak varken dönüyor arkasına ve mağaranın duvarına o bizonu nasıl avladığını, ateşi nasıl yaktığını çiziyor. Peki, şimdi bu ne?

Sanat!

Evet, çünkü bir iletişim kurmak istiyor benimle.

Bana kalacağını düşünmüyor belki ama mağaradaki diğer insana anlatıyor belki de. Şimdi siz de çektiğiniz fotoğrafa bakın, bu fotoğraf bir ihtiyacı mı gideriyor yoksa bir iletişim kaygısı mı taşıyor? İletişim kaygısı varsa sanat, ihtiyacı gideriyorsa zanaattır! İletişim kaygısı var ama fotoğraf çok kötü! Tamam, o zaman onu tartışalım o ayrı ama iletişim kaygısı olan her fotoğraf kötü de olsa sanat fotoğrafıdır. Kötülüğünü ayrıca tartışalım!

Sizin çalışmayı en sevdiğiniz konu nedir?

Kesinlikle çalışan insanlar! Çünkü benim dünyam o, çok seviyorum. İşçi, emekçi, gariban”.

2001 AFIAP unvanı aldınız. Nasıl bir duyguydu bu, biraz bahseder misiniz?

Çok özel bir duyguydu. Yani şöyle düşünün siz de akademisyensiniz ve kendi alanınızda ilk profesör siz olmuşsunuz ya da mesela sizin için kendi alanınızda ilk kadın profesör sizsiniz gibi. Müthiş bir duygu ama 15 yıl sonra bakıyorsanız 40 tane kadın profesör daha geliyor arkanızdan. O zaman tabii o ilk özelliği pek kalmıyor diyebilirim. Ama şunu söyleyebilirim, inanın bir kez olsun kendimi fotoğraf sanatçısı diye tanıtmışlığım ya da bir yerlere yazmışlığım yok. Yazılmışsa benim iradem dışındadır ki benim lisansım, yüksek lisansım, doktoram, yardımcı doçentliğim ve doçentliğim hep sanat üzerine yani aslında göğsümü gere gere söylemeye hakkım var, ama ben bu tür unvanların halk tarafından verilmesi taraftarıyım. Yani insanlar yaptığım işlere baksınlar ve “Vay be işte sanatçı budur” desinler işte o zaman bence doğru şeyler yapıyorum demektir benim için.

Fotoğrafın dışında ne yapar, nasıl biridir Özer Hoca?

Sıradan bir adamım. Piyano çalmaya çalışıyorum. Bu da benim içimde ukdedir. Hayatta içimde kalmış iki ukdem vardır. Birisi bir müzik aletini çalamamış olmak, diğeri de benim düşündüğüm anlamda akıcı İngilizceyi konuşamıyor, anlamıyor olmak. Yani İngilizcem var ama bana göre yeterli değil. Yani kongrelerde, konferanslarda Türkçe kadar rahat kullanabileceğim bir İngilizce hakimiyeti hayalimdir. Bu biraz zor görünüyor artık ama diğerini başarabileceğim sanırım. Ne yaparım bunun dışında, her akşam mutlaka dvd seyredirim. İzlerken de ders almaya çalışıyorum; “bak kamerayı o açığa koydu, ışığı şuradan aldı” vb. Tabii izlerken çok yoruluyorum. Bazen aynı sahneleri tekrar tekrar seyrediyorum çünkü özellikle kurguyu öğrenmeye

çalışıyorum. Kurgu çok önemli, kurgu bilerseniz sinemada pek çok şeyi yapabilirsiniz. Ben maalesef yardımcı bir yönetmenle çalışmıyorum, kendi işimi kendim yapıyorum. Kurguda ne yapacağımı bilirsem doğal olarak daha rahat oluyorum.

Peki, hiç fotoğrfsız bir gününüz geçiyor mu? İçinde hiç fotoğraf olmayan bir gün mümkün mü sizin için?

Sanırım yok. Yani hiçbir şey yapmasam da mutlaka okuyorum, çeviri yapıyorum zaten yazdığım kitaplar da var, onlarla ilgili çalışıyorum. Yani bunların hepsi de fotoğrafla alakalı olduğu için fotoğrfsız bir gün çok zor...

İlerisi için ne düşünüyorsunuz? Başlarken bana söylediğiniz kitaplardan bahsedelim mi biraz?

Bitmiş olan “Fotoğrafın Temel Prensipleri” adlı kitabımı yayına hazırlamaya çalışıyorum (mizanpajı yapıyor). Biraz kompozisyon kokuyor, daha çok fotoğrafta belli bir seviyeye gelmiş kişilere hitap edecek olan bir kitap. Bir de şu anda yazmakta olduğum ve seneye bu vakitlerde yayınlanmış olmasını umduğum “Haber Fotoğrafçılığı” adlı kitabım var üzerinde çalıştığım. Böylece son kitabımı da yazmış olurum sanırım...

Öyle demeyin yine yazarsınız.

Yok ben kendimi, kapasitemi biliyorum. Bundan sonra yazılacak kitaplar felsefik kitaplar o da benim uzmanlık alanım değil. Fotoğraf felsefesiyle alakalı bir şey yaz dediğinizde yazamam, çünkü bu özümseme ile alakalı bir şey. Benim konularım daha çok teknik konulardı yani mimari fotoğrafçılık, haber fotoğrafçılığı,

ileri fotoğraf teknikleri, vb. Aslında çok isterdim fotoğraf felsefesinde de yetkin olabilmeyi ama ben uzmanlaşmaktan yanayım ve benim uzmanlık alanım da teknik bilgi.

PhotoWorld dergisinde yazılarınız çıkıyor, eğitim merkezinde eğitim de veriyorsunuz. PhotoWorld dergisiyle ilişkiniz hakkında biraz bilgi verebilir misiniz?

Daha önce yıllarca bir Fotoğraf Dergisi’nde yazdım sonra Fotoğraf ve Teknik diye bir dergi ortaya çıkardık ama benimle sürmedi. Aslında istediğim formatı ne kendi çıkardığım dergide ne de yazı verdiğim dergide bir türlü yakalayamadım. PhotoWorld ekibi çok genç bir ekip, çok dinamikler. Vizyonları olağanüstü geniş, Murat’ın, Cenk’in, Serhat’ın ve Mustafa’nın çok geniş bir vizyonları var. Bu arkadaşlar “Hocam

beraber çalışabilir miyiz?” diye bir teklifle geldiler. Böyle başladık ve sanırım dördüncü yılımızdayız. Ne kavgamız ne gürültümüz var. Her konuda fikir alış verişi yapıyoruz, ben de onlardan bir şeyler öğreniyorum ki bu benim için çok önemli. Danışmanlık yapıyorum ama aslında ağabeylik, kardeşlik de diyebiliriz.

Son olarak Fotoritim hakkındaki fikirlerinizi sorsam neler söylersiniz? Fotoritim’i takip ediyor musunuz?

Devamlı takip ediyorum ve keşke basılsaydınız diyorum. Özellikle bazı sayılarınız akademik olarak kaynakça gösterilecek kadar zengin. İnanılmaz güzel yazılar var, çok beğenerek takip ediyorum.

Bize de çok soruluyor derginizi nereden alabiliriz diye”.

Şimdi tabii basılı bir dergi olmanın da çeşitli dezavantajları var. Basılı olduğunuzda kendinizi finanse edebilmeniz için reklam almanız gerekecek. İşin içine reklam girince doğal olarak başka şeyler de girecek. Zaman gelecek yazının içeriğinden çok yetişip yetişmemesini dert edineceksiniz. Yurtdışında nasıl oluyor bu iş, derginin otuz bin abonesi var. İşte o zaman reklama bağlı değilsiniz ama tabii bu Türkiye’de çok zor. Şu anda var olan birçok derginin birleştiğini ya da kapandığını duyuyorum.

Hocam bize zaman ayırdığınız için size Fotoritim ekibi ve okuyucuları olarak çok teşekkür ediyoruz ve yeni kitaplarınızı dört gözle bekliyoruz.

Ben teşekkür ederim.

Marcin Owczarek

Röportaj / Interview

Röportaj (Interview by) : Levent YILDIZ

Çeviri (Translation by) : Hasan SÖNMEZ

Marcin merhaba, Fotoritim'e hoş geldin".

Eserlerindeki eleştiri üzerinden başlamak istiyorum; bu günümüz toplumsal yaşamına dair mi yoksa geleceğe dair korku ve endişeleri aktarmak için mi?

İşin doğrusu, sanatsal çalışmam kesinlikle günlük yaşamımıza dairdir, ama özellikle geçmişini işaret etmesi ve geleceği tahmin etmesi gerçeği değiştirmez. Fotoğraf aracılığıyla 21. Yüzyılı anlatıyorum. Sanatımın önemli kısmı, gelecek yüz yılda dahi sürekli güncellenecek olan metni yaratmaya çalışmamdır. Bu tip bir metin geçmişin sonucudur, benim şu andaki gözlemlerimdir ve son olarak da kehanetlerimdir. Tüm süreci anlamak açısından insan tarihindeki her on yılın aynı derecede öneme sahip olduğuna inanıyorum. Diğer yandan, eğer bunu şimdi ya da gelecek olarak belirtirsek, yüz yıllar boyunca hala insan dünyasında var olan kaba işkencelerin artışı, eziyetler, yanan araziler, savaşlar gerçeğini de değiştirmez. Hiçbir şey değişmedi, geçmiş yüz yılların delilik tarihinden hiçbir şey öğrenemedik. Bu bazı temaların basitçe evrensel olduğunun ve dünya var oldukça ortaya çıkacağının bir nedenidir.

Dijital sanat ve sanatçı ne demek, bunu açabilir misin?

Dürüstçe söyleyebilirim ki sayısal-sanat ve sanatçının ne olduğu hiç umurumda değil. Sadece yaparım, yapılması gerekeni düşünmek isterim. Bununla birlikte ani

olarak yanıt verirsem, sayısal-sanatın insanın bir başka ifade ortamı olduğuna inanıyorum, muhtemelen bir de sanatın geleceğidir (yani geleneksel boyama ve analog fotoğrafın olmayacağı anlamına gelmez). Kişisel olarak sayısal-sanatı seçtim, çünkü başlarda geleneksel kolajlarla çalışırdım ve daha sonra fiziksel olarak düşünce ve algımı ifade edebileceğim daha fazla imkan yaratan sayısal – kolajı keşfettim. Sonunda benim durumumda, sayısal – kolaj uyumlu evrendeki bir çok karmaşık öğe ile, bir çok yansıma ve onların şekilleriyle bağlantı kurma aracılık etti.

Sanatçının ne olduğu konusundaki cevabımda 'Bombalar düştüğünde gerçekten sanatın ne için olduğunu anlayacağız' diyen sanatçının bir sözünü aktarayım. Bu cümleyi yazan kişi 'Guernica'yı yaratmıştır. Onun bakış açısını sizinle paylaşıyorum çünkü sanat gerçeği ve bu gezegen hakkındaki delili verir. Benim kafamda sanat zevk vermez. Sanat aktivizmdir, sanat duvarları yıkmalıdır, duvar örmemelidir. Sanatçı başka insanların diğerlerine unutturmak ya da gizlemek istediği yerleri, duyguları tanımlayan kimsedir.

Çalışmalarında şehir-bina görüntüleri ve heykeller önemli bir yer tutuyor. Geçmiş ve günümüzü birleştirerek geleceği mi tasvir ediyorsun?

Evet, eğer anıt veya binaları kullanırsam, bu öğeler tarihsel, mecazi ya da sembolik yan anlamlara sahip

© Marcin Owczarek

oluyorlar. Örneğin, görüntülerimden birindeki ‘Şehir anahtarının tutucusu’ adındaki büyük bina kütüphanedir. Sembolik lisanda kütüphane – bir kimse onu bilgi, gizem, güç olarak tanımlayabilir – Kütüphane ayrıca labirent kavramıyla yakından ilgilidir, yani görüntülerimdeki tüm bu modellerin labirentle (yaşamın labirenti) sembolize edilmeye zorlanması neredenidir...

Geçmiş ve şimdiki zamanın öğelerini birleştirerek geleceği anlatıyorum, çünkü tarihsel değişimi betimlemek için gerçeğin farkında olmamız gerekir ki herhangi bir çağ her zaman büyük ölçüde geçmiş çağları içerir. Benim öykümde 21. yüz yıla yapılan yolculuk Eski Yunan’dan hatta ilkel kabileleri de içeren erken bir dönemden başlar. Daha önce de bahsettiğim gibi, şimdiki dünyayı tanımlamak ve ortaya koymak için geçmiş yaşamamız, düşünmemiz gerektiğine inanıyorum – yani geçmiş ve gelecekte aldığım kolaj öğelerini kullanmanın sebebi budur.

Eserlerine yansıması gerçekten çok etkili olan Sürrealizm neden ve nasıl ilginçti? Sendeki yansıma ve etkilerinden bahsedebilir misin? Etkilendiğin sanatçıları kimler oldu?

Gerçeküstücülük’e hayranım, çünkü bu kültürel hareket tarafından yaratılmış güçlü sosyo-politik ifadelerle doluyum. Hepsinden önce, Gerçeküstücüler savaşı, tüketimi, kolonyalist (sömürge yanlısı) ilgileri, entelektüel uyumculuğu (conformity) reddeder. George Grosz Dadaizmi “dünyanın ortaklaşa yıkımına karşı olmak” olarak tanımlar. Kendi sanatımda ben de bu gezegen ve insan beşeriyetinin yıkım sürecine vurgu yapıyorum. Bunun da ötesinde Gerçeküstücülük’ün derin bir ruh hali ve bu dünyayı yorumlamanızda özel bir yol olduğuna inanıyorum.

Beni etkileyen sanatçılardan verebileceğim isimler: Alfred Kubin, Francisco Goya, Gustav Dore, Odilon Redon, William Blake ve ayrıca bana ilham veren önemli değerler: Antonin Artaud, Guy Debord, Jean Baudrillard, Michel Foucault, Walter Benjamin, Friedrich Nietzsche, Henry David Thoreau, Aldous Huxley, Austin Osman Spare, George Orwell ve ‘Tibet Ölüler Kitabı’...

2012 yılı çalışmam “Democracy”. Democracy bir aldatmaca mı? Güçlünün zayıfı kılıfına uydurarak ezmesi mi? Her şey lafta mı kalıyor sence?

Tüm söyleyebileceğim, çağdaş dünyada ‘Demokrasi’ diye adlandırılan şey benim için içinde bir Minotaur’un olduğu (mit: yarı insan yarı canavar) bir labirent deneyimidir. Minotaur labirentte koşar, ümitsiz bakireleri ve köleleri arzular. Bu halkadan kurtulmanın tek

yolu Ariadne’nin ince çizgisini yakalamaktır. Kalanını resimlerimde ortaya koydum.

Freud; sanatın bilinçaltı duygu ve iktisatların sembollelerinden oluştuğunu söyler ve sanatkarın bu yolla kendini tatmin ettiğini. Senin için sanat ne anlam ifade ediyor?

Benim için sanat andır, bombalar düştüğü vakit ve bizler bu cehennemde ayakta dururken aynı zamanda bu deliliğin gerçeğini ve kanıtını diğer insanlara veriyoruz.

Kolajlarını nasıl yapıyorsun, masa başı çalışmandan bahsedebilir misin? Nasıl bir düzen ve akış içinde çalışıyorsun?

Benim olayımda yaratmanın ilk anı seyahattir, çünkü binlerce tek fotoğrafı kullanıyorum ve ihtiyaç duyuyorum. İlk olarak, bir kağıdın üzerinde yaratmak istediğim resmin iskeletini oluşturuyorum, bu süreç temelde kavramsal kısımdır. Daha sonra iskelette elde etmeye çalıştığım şeyi ortaya çıkarabilmek için bilgisayar kullanıyorum. Nihai sonuç, kolajdır. Resmi bitirmek ne kadar zamanımı alıyor? Örneğin, ‘Demokrasi’ çalışmamı bitirmek tek bir resimle üç aylık zamanımı aldı – bitirmek için iki hafta uğraştırdı beni. Genellikle sanatsal işlerim günde 12-14 saatimi alır.

Teknolojiyi kullanarak teknolojiyi eleştirmek”! İkilem gibi gözüküyor ilk bakışta”! Başını alıp giden bu teknoloji ve tüketim dünyasına dair düşüncelerin nelerdir?

Çizimlerimde karşı karşıya getirmek istediğim şey, insan ırkını insanlıktan çıkarmaktan sorumlu olan yeni teknolojiler ve şiddetli tüketimdir. İnsanoğlu düzgün bir şekilde teknolojiyle başa çıkabilme yeteneğinden yoksundur, çünkü teknolojik süreç insanın ruhsal evriminden çok daha hızlıdır. Bu durumda insanların bütünüyle yaşamın tüketimcilik yönüne farkında olmadan da bağımlı kaldıklarının ve onun kölesi olduklarının gerçeğini de göstermek istedim. Çoğunlukla, zamanlarını süper marketlerde, alış-veriş yaparak, kanser ve diyabete sebep olan aşırı yağ, tuz ya da şeker içeren değersiz gıdalarla beslenerek geçiriyorlar. Hileli bilgi aktarımı baskın medyadan geldi. Kritik an insanlar televizyona, radyoya ve internete gerçek dünyadan daha çok inandığında geldi. Tüketimler hemen hemen televizyonun aktardığı yanlış normların ve yanılsamalı değerlerin verdiği yansımaları sahipler ve insanlar bu yolu izliyorlar. Zamanlarını gerçek dünyadan çok sanal dünya içinde harcadılar.

Sergi planlıyor musun önümüzdeki dönemde? Ve şu an üzerinde çalışmakta olduğun ya da planladığın ne gibi projelerin var?

İki yıldan beridir sürekli yeni çizimler eklediğim açık-uçlu 'Distopi Karası' üzerinde çalışıyorum. Bu proje çoğunlukla içinde yaşayan insanların koşulları kadar tüm bu modern şehirlere odaklanmaktadır. Bundan ayrı olarak 'Distopi Karası' projesinin bir karşılığı olacak birkaç heykel yaratmaya niyetlendim.

Gelecek iki ay boyunca iki sergiye katılacağım, biri Arjantin' de ve diğeri de Belçika' da olacak. Dahası sahibi bir sanat yönetmeni ve koleksiyoncusu olan - Yannick Le Guern (www.goldenbrain.fr) - Paris'teki Altın Beyin galerisi ile ortaklaşa bir işe girişiyorum.

© Marcin Owczarek

© Marcin Owczarek

If you mind I would like to start with the critique on your works; does it belong to our daily life or to transfer anxieties and the fears to the future?

As a matter of fact, my artworks definately belong to our daily life, but it does not change the fact that they also intentionally refer to the past and anticipate the future. By using photography, I describe 21 century. The essential part in my art, is that I try to create the passage, which will be always up-to-date, even in the next century. This kind of passage, is the result of past history, my present observations and finally my prophecies. I believe that every single decade in human history is equally important, to understand the hole process. On the other hand, if we call it present or future, it also does not change the fact that through the centuries explosion of cruel tortures, suffering, burning landscapes, wars are still present in human world. Nothing has changed, we learned nothing from the history of madness of past centuries. That is why some of themes are simply universal and will take place as long as this world exists.

What is the meaning of digital-art and artist? Will you explain it?

I can honestly say that I have never wondered what is digital-art and artist. I just do, want I think must be done. Nevertheless, responding spontaneously, I think that digital-art is just another medium of human expression, probably also the future of art (what does not mean that traditional painting or analogue photography will not exist). Personally, I chose digital-art, because at the beginning I used to create traditional collage, and later I discovered digital collage which gave mephysically many more opportunities to articulate my thoughts and perception. Finally, digital collage in my case let me connect many complicated elements, many reflections and shape them in coherent universe.

In answer to what is the meaning of artist? I will quote one of the artist who said that: 'When the bombs are dropping, then we find out, what art is really for'. The author of this sentence painted 'Guernica'. I share his point of view, because I think art should give the truth and evidence about this planet. In my mind, art is not

for giving pleasure. Art is activism, art should demolish the walls not to build the walls. Artist is someone who describe the feelings, places that other people want to hide from the other people or forget.

The city-building scenes and sculptures have great importance at your works. Do you portray the future by binding both past and present?

Yes, if I use monuments or buildings, these elements have historical, metaphorical or symbolic connotations. For example, the main buliding in one of my images called 'The Keeper of the City Key' is library. In symbolic language, the library – one can define as the source of knowledge, mystery, might. The library is also closely related to labyrinth, that is why all these manekines in my image are forced to lead with labyrinth (of life).....

By binding the elements located both in the past and in the present I do portray the future, because to portray the historical change, we need to realize the fact, that any epoch always includes a great deal of the past epochs. In

my narration, the voyage through the 21 century starts in Ancient Greece or even earlier including the way of life of primitive tribes. As I mentioned before, I think that to reveal and describe the present world you live in, you need to cogitate the past - that is why I employ in my collages elements from the past and present.

How and why did Surrealism, which reflection to your works was actually very effective, take your interest? Will you tell about its reflections inside you? Who were the artists that you have been affected by?

I admire Surrealism, because I'm highly involved in the the strong socio-political statements created by this cultural movement. First of all, surrealists negated war, consumption, colonialist interests, intellectual conformity. George Grosz defined Dadaism as the manifestation "against this world of mutual destruction." In my art I also stress the process of destruction of human mankind and this planet. What is more, I think that Surrealism is more state of mind and particular way you remark this world

© Marcin Owczarek

From the artists who affected me, I can name: Alfred Kubin, Francisco Goya, Gustav Dore, Odilon Redon, William Blake and also the great value of inspiration for me are: Antonin Artaud, Guy Debord, Jean Baudrillard, Michel Foucault, Walter Benjamin, Friedrich Nietzsche, Henry David Thoreau, Aldous Huxley, Austin Osman Spare, George Orwell, and 'Tibetan Book of the Dead'...

Your work of 2012 is 'Democracy'. Is Democracy a trick? Is the crushing of mighty to the helpless by covering up? Is everything not to be carried out to you?

All I can say is that so called 'Democracy' in the contemporary world, is the experience of the labyrinth for me, with the Minotaur inside. The Minotaur runs the labyrinth, he demands helpless virgins and slaves. The only way to leave this circus full is to find Ariadne's Thread. The rest I revealed by my image.

Freud says that art raises from symbols of sub-consciousness, emotion and passion, and that artist satisfies himself or herself with this way. What does art mention to you?

For me art is the moment, when the bombs are dropping and we are standing inside this hell, giving at the same time truth and evidence of this madness to other people.

How do you make your collage, do you tell about your work on the desk? In what arrangement and run do you work?

In my case, the initial moment of creation is voyage, because I use and need thousands of single photographs. At first I make a sketch of picture on a piece of paper I want to generate, this process is simply conceptual part. Then I use computer to give birth to what I wanted achieve in sketch. The final result is collage. How long does it take to finish the image? For example to finish 'Democracy' I spent three months of working, with single picture – it takes me around two weeks to finish. I usually work 12-14 hours per day with my artworks.

To make criticism on technology by using it? It seems like a dilemma at first sight. What are your thoughts regarding that technology and consumption world that goes away by itself?

What I want to confront by criticism in my artworks, is that new technologies and (hyper)consumption are responsible for dehumanization of human race. Human beings are not able to properly cope with technology because the technological progress is far more rapidly than humanity's spiritual evolution. In this case I also want to indicate the fact, that people are absolutely addicted and slaved by consumerism way of life, even without realizing that. Mostly, they spend their life in supermarkets, shopping, eating junk food – which contains high levels of saturated fats, salt, or sugar which is the reason of diabetes and cancer. The manipulated transmission come from mass-media. The crucial moment come when people trust more in television, radio, internet than in real world. Hardly ever, consumers have moment of reflection, television gives you false norms and illusional values and people follow that path. They spend more of their life in virtual world than in real world.

Are you planning to make an exhibition in future? And what projects do you have or plan for now?

Since two years, I have been working on 'Dystopy Land' – the open-ended project, to which I permanently add artworks. This project mainly focuses on all modern cities as well as condition of people living inside these cities. Apart from that, I also intend to create few sculptures which will correspond with the 'Dystopy Land' project.

In the next two months I will participate in two exhibitions, one in Argentina and second in Belgium. Moreover I cooperate with Golden Brain Gallery in Paris, whose owner is art manager and art collector – Yannick Le Guern (www.goldenbrain.fr).

www.wix.com/marcinowczarek/photography

Rüyalar Arasında ...

Will Hartley

Çeviri (Translation by) : Berna Güneri

© Will Hartley

In Between Dreams

Ortak yaşam güzel ve samimi olabilir. Aynı zamanda kaotik ve zor da olabilir. Sunabildiği özgürlükten etkilenen karakterlerin sürekli değiştiği bir ortamdır. Arkadaşlar ve yabancılar kendi koşullarında barınacak yer bulmak için bir araya gelirler.

2006 yılından beri Londra'da yaşayan bir grup gecekonducuyu belgeliyorum. Gruptakiler arkadaşım oldular ve onlarla vakit geçirmek hayatımın büyük bir parçası haline geldi. Binalardan bazıları artık yıkılmış ve bazı insanlar oradan taşınmış ama şartlar değiştiği için grup da değişir.

2011'de İngiltere ve Galler'de oturmaya elverişli binaların işgalini suç kapsamına sokan yeni bir kanun uygulamaya konuldu. 1 Eylül 2012'de bu yeni kanun 5000 pound ve 6 aya kadar hapis cezası ile uygulandı. Bazı insanlar kendi seçimleriyle izinsiz yerleşmelerine rağmen bazıları da gidecek yerleri olmadığından oradadırlar. Bu yeni yasanın ışığında evsiz kalacak pek çok insanın nereye gideceği ve hangi haklara sahip olacakları söz konusu.

www.will-hartley.com

Communal living can be beautiful and intimate. It can also be chaotic and difficult. It's an environment in constant transition with a steady influx of characters drawn to the freedom it can offer. Friends and strangers are united in their desire to find housing on their own terms.

Since 2006 I began documenting a group of squatters living in London. The group became my friends and a huge part of my life as I spent time living with them. Some of the buildings have now been destroyed and some of the people have moved on but as circumstan-

ces change the group evolve.

In 2011 a new legislation was being debated to criminalize squatting residential buildings in England and Wales. On the 1st of September 2012 this new law came into place with penalties of up to £5000 and 6 months in Prison. Although some people are squatting out of choice, others are there because they have nowhere else to go. What is at stake in light of this new law are the numerous people who will be left homeless, where they will go and what rights they have.

© Will Hartley

Duman ve Aynalar

Elizabeth Ernst

Çeviri (Translation by) : Hasan SÖNMEZ

Elizabeth Ernst 2005’ de Şikagolular’a G.E. Sirk’i’ni tanıttı. Sirk – balçıktan sirk karakterleri yaratıp onları fotoğraflayarak siyah & beyaz keten kağıtlara bastırıp akrilik boyama ile tamamladığı bir mizansendir. Tamamladığında hayalini kurduğu eğlendiricilerinin onlara ses versin diye yanı başlarına koyduğu biyografilerini yazdı. Gösterisi onun hikaye anlatmaya olan tutkusunu, yontuculuğunu, boyama ve fotoğrafçılığını içeriyor, sirke konu olan çeşitli sosyal olayları adresliyor.

Beş yıl sonra Ernst sirkte çalışan insanlara derinden bağlılığının bir devamı olan Duman & Aynalar’ın sunumunu yapar. En yeni çalışmalarında, Ernst halkı eğlendiren yüzlerinde yaşamları ortaya çıkarmak için tentelerin ve römorkların ardına takılarak gezgin sirklerde elde ettiği görüntülerle balçık ve metal kırıntılarından yapmış olduğu figürlerin fotoğraflarını bir araya getirir.

Gerçek olsun olmasın, Elizabeth Ernst güvensiz ve muallak gerçekliğe dayanan bir dünya

yaratır. Makyaj ve kostümlerin ardında belli bir rolü üstlenen, insanlardan sıklıkla gizlenmiş olan gerçek insanlar vardır. Bu, Duman ve Aynalar’ın insanların genellikle bizden bilmek istediği şeyleri ortaya koyup bize hatırlatarak incelediği – halktan bir kişinin özel bir kişiye karşı olduğu – bir ikilik ve sıklıkla başka yerlerde duran bir gerçekliktir.

Elizabeth Ernst Şikago’daki Kolumbiya Koleji’nde imtiyazlı bir doçenttir.

In 2005, Elizabeth Ernst introduced Chicagoans to The G.E. Circus -a cast of circus characters she sculpted with polymer clay, photographed, printed on black & white linen paper, and then finished with acrylic paint. Once complete, she wrote their biographies which were hung alongside each piece, giving voice to her imagined entertainers. The show combined her love for storytelling, sculpture, painting and photography, addressing various social issues associated with the circus.

Five years later, Ernst presents Smoke & Mirrors, a continuation of her deep commitment to the people who work in the circus. In her newest works, Ernst photographs figures she created from clay and scrap metal, and combines them with images she took at traveling circuses, going behind the tents and inside the trailers to reveal the lives behind the faces who entertain the public.

Whether real or imagined, Elizabeth Ernst creates a world which relies on disbelief and suspended reality. Behind the make-up and costumes are real people whose lives often belie the people they portray. It is this duality – the public persona vs the private persona – that Smoke & Mirrors examines, reminding us that people usually reveal what they want us to know, and often the truth lies elsewhere.

Elizabeth Ernst is a tenured Associate Professor in the photography department at Columbia College Chicago.

Smoke and Mirrors

Courtesy Catherine Edelman Gallery, Chicago © Elizabeth Ernst

Courtesy Catherine Edelman Gallery, Chicago © Elizabeth Ernst

Courtesy Catherine Edelman Gallery, Chicago © Elizabeth Ernst

Courtesy Catherine Edelman Gallery, Chicago © Elizabeth Ernst

Kapadokya'nın Tavukları • • •

Pat Swain

*Röportaj (Interview by) : Levent YILDIZ
Çeviri (Translation by) : Berna GÜNERİ*

The Chickens of Cappadocia

Merhaba Pat, Fotoritim’e hoşgeldin!

Üç ilgi alanını da birleştirdiğin bir çalışma olan Kapadokya’nın Tavukları projene paralel olarak; ‘fotoğraf sanatındaki öykünü, ‘tavuklar’ ve ‘Kapadokya’ üzerine olan ilgini paylaşır mısın?

16 yaşımdan beri fotoğrafçıyım. Tavukları komik ve Kapadokya’yı tuhaf buluyorum. Fotoğraf makinesi ve bu çalışmada Photoshop kafamda canlandırdıklarına ve duyarlılıklarına aynı yönden cevap verebilecek araçlar.

Hi Pat, Welcome to Fotoritim!

In parallel with your series, The Chickens of Cappadocia, in which you combined your three interests, could you share your story of photography, chickens and Cappadocia?

I have been a photographer since age sixteen. I find chickens comical and Cappadocia bizarre. The camera and, in this case, Photoshop, are tools to envision and

respond to these same aspects of my sensibilities.

Hem İstanbul’da hem de New York’ta sergiledin bu çalışmalarını. Tepkiler, yorumlar ve geri dönüşler nasıl oldu izleyicilerden?

Her iki şehirde de geri dönüşümler çok coşkulu idi.

İzleyiciler tavukların kahramanca görünüşleriyle eğlendiler ve manzaraya hayran oldular. Bu iki unsur bir tuhaflık ve beklenmedik bir yabancılık oluşturarak büyüleyiciliği sağladı. Ayrıca bunlar Kapadokya ile ilgili tipik resimler olmadığından şaşırtma unsuru da vardı.

Doğu Avrupa’da “Turken” adlı garip tavukları da fotoğrafladım. Turken hindiye benzediği için alışılmadık bir cins tavuktur. İzleyiciler onun fantastik ve tarih öncesi görünüşünden etkilendiler. Ve pek çok insan tavukları seviyor.

You had a solo exhibition of this series both in Istanbul and Los Angeles. How were the reactions, comments, and feedback from viewers?

The feedback was very enthusiastic in both cities.

Viewers were amused by the heroic scale of the chickens and awed by the landscape. These two elements created a quirkiness, an unexpected strangeness which proved captivating. In addition, because these were not the typical pictures associated with Cappadocia, there was an element of surprise.

I also photographed an odd chicken called the “Turken” from Eastern Europe that found its way to Turkey. Turkens are an unusual breed of chicken because they look like turkeys. Viewers were fascinated by its fantastic, prehistoric appearance. And, as it turns out, many people like chickens.

Benzeri bir çalışman da Maui’de var”. Ondan da kısaca bahseder misin?

Türkiye’ye gitmeden evvel 2008 yazını Maui’de geçirdim. Tavukların restoranlarda, sokaklarda, plajda koşuşturduklarını, çalılıklarda, ağaç dallarında, neredeyse her yerde saklandıklarını keşfettim. Bunu

çok eğlenceli buldum. Böylelikle tavuklara olan “aşk maceram” başladı.

Maui “vahşi” bir doğal manzaraya sahip. Tavukları bu yabani güzellikte çekmek istedim. Doygun renkleriyle kaliteli, cennetvari Hawai kartpostalları görmüştüm. Böylece bu parçaları “hicivsel” Hawai görüntüleri oluşturmak için bir araya getirip tavukları “Hula kızlarına” karşıt olarak kullandım.

(Maui’de 200.000 yabani tavuk ve yalnızca 100.000 insan olduğunu öğrendim! Maui’de bir tavuk sorunu var:

<http://roostertrap.com/blog/2009/02/13/maui-has-a-wild-chicken-and-rooster-problem-of-its-own>)

There is a similar study in Maui”! Could you please tell us briefly about it?

Before I ever went to Turkey, I spent the summer, 2008, on Maui. There, I discovered chickens running around in out-door restaurants, streets, on the beach, hidden in

© Pat Swain

bramble, up in the trees, virtually everywhere. I found this very humorous. Thus began my 'love affair' with chickens.

Maui has a 'wild' natural landscape. I wanted to capture the chicken within this untamed beauty. I had seen vintage, paradisiacal, Hawaiian postcards with saturated colors. Thus, I combined these components to create 'satirical' images of Hawaii using chickens as opposed to Hula girls.

(I learned that Maui has 200,000 feral chickens and only 100,000 people! There is a chicken problem on Maui:

<http://roostertrap.com/blog/2009/02/13/maui-has-a-wild-chicken-and-rooster-problem-of-its-own>)

Özellikle Kapadokya'nın kaya dokusu ile tavukların dokusunu renk olarak birleştirmek çok etkili bu kompoze çalışmalarında"! Gerçek ötesi bir etki de bırakıyorlar aynı zamanda. Fikir olarak proje nasıl doğdu? Ve nasıl bir çalışma süreci gerçekleştirdin?

2009 yazında Kapadokya'yı ilk defa fotoğrafladığımda (ve 2010'da yeniden gittim) Maui'deki deneyimim nedeniyle tavuklardan çok etkilenmiş haldeydim. Tuhaf Kapadokya manzaralarını çekmeye başladığımda şekillerin, tavukların çeşitli şekilleri ile ne kadar benzeştiğini fark ettim. Buna ilaveten köyde fotoğraflanacak pek çok tavuk vardı. Bu köyün tavuklarını manzara ile birleştirmeye karar verdim. (Köyün etrafında tavukları takip edişim çocukların her zaman ilgisini çekti ve onlar beni hiç bir zaman giremeyeceğim yerlere götürdüler)

Bu görüntüleri yaratmak için ilkönce hangi tavuk hangi manzarayla daha iyi olur diye, çektiğim pek çok tavuk fotoğrafına baktım. Bir de gökyüzü seçtim. Sonra gökyüzü ve tavuğu manzaranın içinde bir araya getirdim. Ancak tüm bu unsurlar değişik ışık koşullarında çekilmişlerdi. Bu nedenle birbirine kaynaşmış, organik bir görüntü için ışıkla ve gölge ile "boyadım". Çoğu zaman manzaranın ya da taşların dokularını tavuk parçalarının üzerine katmanlayarak koyuyorum. Amaç dramatik, opera türünden, romantik ve doğal etkiler yaratmak.

Bu zaman zaman zahmetli, yorucu ve uzun bir süreç. Bazen neden bunu yapıyorum diye düşünüyorum". Ama sonra yeniden yapıyorum, sanatçılar biraz çılgın kişiler.

It is very effective in these composited works of 'The Chickens of Cappadocia' to combine the texture of the

rocks and the color of the chickens. They also appear surrealistic. How did the idea of the project come about? And what was the work process?

When I first photographed Cappadocia during the summer of 2009 (and where I returned in 2010), I was still very smitten by chickens from my Maui experience. When I began to photograph the peculiar Cappadocia landscape, I noticed how the formations were similar to the various shapes of chickens. In addition, there were many chickens in the villages to photograph. I decided to composite these village chickens into the landscape. (Following chickens around in villages always attracted the children who then took me to places I would never have had entry to.)

To create these images, I first look at the many chickens I photographed to see which chicken will work with which landscape. I also choose a sky. Then, I composite the chicken and sky into the landscape. However, all these elements were taken under different lighting conditions. So I 'paint' with light and shadow to work them into a cohesive, organic image. Often, I subtly layer textures of the landscape/stones onto parts of the chicken. The goal is to create a dramatic, operatic, romantic and natural effect.

It is a painstaking, at times, tedious and long process. Sometimes I wonder why I am doing this... But then again, artists are a little insane.

Çalışmalarının bazılarında tavukların gözünden bakıyoruz Kapadokya'ya"! Öte yandan da tavuklar duruşları (kapladıkları alan ile) devasa mitolojik varlıklar etkisi bırakıyorlar. Bunu yorumlar mısınız?

Serinin tarzı, doğanın yüceliğini ifade eden Romantik Gelenek tablosunda tek şahıs tarafından dikkatle inceleniyor. Burada tavuk, asalete ve kahramanlığa yakın birşeylere terfi etmiş insanın yerini alıyor. Tavuk romantik başrahiptir. Sıradan bir tavuğun efsanevi ölçüde oluşu, Romantik felsefeye hicivsel bir dokunuştur.

We look at Cappadocia from the view of the chickens in some of the images. On the other hand, chickens produce an effect of huge mythical creatures with their poses (area they occupy). Could you comment on this?

The style of the series is in the Romantic Tradition of painting which often conveys the sublimity of nature being surveyed by the lone individual. In this case, this human individual has been supplanted by the chicken, who is elevated to something approaching nobility

and the heroic. The chicken is the Romantic ‘high priest.’The mythic scale of the commonplace chicken is a satirical touch to Romantic philosophy.

Dijital sanatçıların sayısı teknolojinin de gelişmesine paralel olarak tüm dünyada hızla çoğalıyor. Sence bu süreç; sanat açısından bir gelişme mi sağlayacak, sanatçılar kendilerini bu çokluk içinde nasıl öne çıkaracaklar?

İnternet herkesin blog, web sitesi, sanat, video, müzik, yorum vs gibi her konuda bir şeyler koyabileceği demokratik bir ortam yarattı. İnternet büyük, küresel bir alanda diğer herkese olduğu gibi sanatçılar için de eşi görülmemiş bir açılma fırsatı oldu. Ancak bu her şeyin iyi ya da ilginç olduğu anlamına gelmez.

Ben “iyileştirme” kelimesi yerine teknolojinin “yeni bir tarz” yarattığını düşünüyorum. Teknoloji hızlı bir tempoda gelişmeye devam ettikçe yaratıcı ve teknolojik tabanlı eserler üretme becerileri de yayılacaktır. Bilgisayarın icadından evvel tasavvur edilemeyecek kadar sanat eserleri yaratılmakta. (Benim tavuk serim de ortaya çıkamazdı)

Örneğin; New York Modern Sanatlar Müzesi’nde insan notepad’de sergi hakkında bir şeyler yazabilir ya da karalayabilir ve bu aynı zamanda lobideki büyük ekranda gösterilebilir. Bu geniş bir kamusal alanda iletişim kurmak ve uygulamak için “yenilikçi” bir yoldur. Bu, teknolojiyi bir araç olarak kullanan yeni bir “performans, toplumsal sanat” türüdür.

Bir kaç yıl içinde her şeyin teknoloji temelli olacağı Karma Çağ’dayız. Sanatçılar, Endüstriyel ve Post Endüstriyel Devrimler zamanında fotoğraf, film, plastik, kauçuk vs. keşfedildiğinde olduğu gibi her zaman yeni teknolojilere yönelmişlerdir.

The number of digital artist all over the world has increased in parallel with the development of technology. Do you think that this provides an improvement in terms of art and how the artists will highlight themselves in this multiplicity?

The internet has created a democratic environment where anyone can put up a blog, website, art, video, music, commentary, etc. on any subject.On a grand, global scale, the internet has produced an unprecedented outlet for artists– as well as for everyone else.However, that does not mean that what is there is good or interesting.

I think instead of using the word ‘improvement,’

technology has created a ‘new genre’ of art.As technology continues to evolve at a fast pace, the abilities to produce inventive, technological-based works is ever expanding. Works of art are being created that could not have been conceived before the advent of the computer. (My series of chickens also would never have come about.)

For example: In the Museum of Modern Art, New York City, one can write or doodle on a notepad about an exhibit and it is shown on a big screen in the lobby in real time. This is an innovative way to communicate and ‘perform’ within a large public space.It is a new genre of ‘performance, communal art’ using technology as the tool.

We are in The Hybrid Age, in which everything is going to be technology based in a few years.Artists have always been drawn to new technology such as when photography, film, plastic, rubber, etc., were invented during the Industrial and Post-Industrial Revolutions.

Türkiye ve Türk sanatı hakkında neler söylemek istersin?

Türkiye çok derin bir deneyim oldu. Tarih, acemilik, coğrafya ve insanlar hayatımı silinmeyecek şekilde etkiledi. Bir fotoğrafçı olarak sonsuz bir ilham kaynağı oldu. Orada, bazıları sanatçı olan pek çok arkadaş edindim.

İstanbul şu sıralar sanatçı olmak için çok heyecan verici bir yer. New York, Paris ve Berlin ile kıyaslayınca modern sanat Türkiye için çok yeni ve bu onu özellikle heyecanlı kılıyor. Bu nedenle sanatçıların kendilerini kanıtlamak için heyecanları ve çok sayıda fırsatları bulunuyor.

Murat Germen’in teknoloji tabanlı Metamorfoz fotoğraf serisindeki Çağdaş İstanbul’u ve Peter Hristoff’un Türk halılarının özgün dokumaları gibi, pek çok Türk sanatçı Türkiye’nin zenginliklerini ilham kaynağı olarak kullanıyor. Genç Çinli sanatçıların geçmişlerini sıradışı çağdaş eserlere dönüştürmeleri gibi pek çok Türk sanatçı da aynısını yapıyor. Çağdaş Türk odaklı sanatı çok benzersiz ve ilgi çekici buldum. Aslında Türk sanatçıların çoğu eserlerinde etnik kökene ait ipucu yok”. Ama belki de bu sadece benim Türkofili’m.

İstanbul’daki sanatçılar için çok heyecan verici bir zaman. Keşke orada olsaydım.

What would you like to say about Turkey and Turkish

art?

Turkey has been a profound experience. The history, the rawness, geography, and the people have indelibly influenced my life. As a photographer, it has been a source of endless inspiration. I have made many friends there some of whom are artists.

Istanbul is currently a very exciting place to be an artist. Compared to New York, Paris or Berlin contemporary art is new to Turkey which makes it especially thrilling. Because of that, there is an excitement and a myriad of opportunities for artists to establish themselves. There are galleries in Istanbul, such as C.A.M. Gallery, that is in the forefront of catapulting Turkish art into the international, competitive art scene.

Many Turkish artists use the richness of Turkey itself as a source of inspiration, such as Murat Germen’s technology based photo series, Muta-morphosis, of contemporary Istanbul, or Peter Hristoff’s original weavings of Turkish rugs.As young Chinese artist are translating their past into extraordinary contemporary works, so are many Turkish artists.I find contemporary

Turkish-based art very unique and compelling. In fact, more so than works by Turkish artists that have no hints of ethnicity”!but perhaps that is just my Turkophilia.

It is a very exciting time for artists in Istanbul”! I wish I were there.

Yeni birprojen var mı gelecek dönemdegerçekleştirmeyi planladığın?

Gelecekteki diğer projelerim arasında “yeni konut köyü”ne devam etmeyi planlıyorum. Bu yaz ormanda yaşamak ve maymunlar, papağanlar gibi tembel hayvanlarla konuşmak üzere Costa Rica’ya gidiyorum. Kesinlikle yavaş yavaş gelişecek bir proje.

Do you have a new project you are planning in the future?

Among other projects in the future, I plan to continue the ‘new village condo’ series. This summer I am going to Costa Rica to live in the jungle and commune with the sloths, monkeys and parrots.A project will certainly evolve out of that.

www.patswainphotography.com

Güneşin Altın Yumurtası • • •

Orhan Alkaya

‘YANAKLARI MİS GİBİ MALATYA KAYISISI KOKAN’

Yanağının gül rengi, kıvrımlarının yumuşak ve asilliği ile nadide bir meyvedir kayısı. Vatanı olan ta uzak Asya’dan Avrupa ve Amerika’ya yolculuk yaparken gelmiş Malatya’da karar kılmış. Bu toprak bu su bu hava ile en mükemmel tadıma bu yörede erişirim demiş. Öyleyse artık ben buralıyım demiş bütün dünya kayısıyı Malatya ile bilmiş, tanımış Avrupalılar ona “güneşin altın yumutası” demiş. Ninelerimiz yanağı güllü demiş, kimileri şekerpare, kimisi ise zerdali demiş. Ama kayısı insanlarda hep güzelliği, sağlığı çağrıştırmış. Afiyet ve sağlık olmuş.

Doğa’da yaprak açmadan çiçek açan ender bitkilerden olmuş. Kapkara ağaçlar, bir bahar gününde aniden tepeden tırnağa, bembeyaz çiçek olmuş. Bilmeyenler acep kar mıdır? diye hayrete düşmüşler. Böylece HALİKARNAS BALIKÇISI’nın dediği gibi DOĞA’nın DÜĞÜNÜ başlamış, dağlar, ovalar gümbür gümbür beyaza kesmiş. Sonraları yeşil çağalalar güneşi soğura soğura yazın ortasında yiyeni mest eden ALTIN YEMİŞ, MİŞMİŞ olmuş.

Bu kez insanlar onları devşirip kurutmak için ayaklanmışlar. Bir telaş, bir heyacan, Adıyamanlardan, Urfalardan daha nice memleketlerden yatağı yorganı sırtlayan mevsimlik işçiler kayısı bahçelerine akmışlar.

Kayısı hasadı zor işmiş, ince işmiş beklemeyi bilmeyen bir işmiş. Bundandır ki; her sabah sırası gelen ağaç silkelenecek, toplanacak, sergenlere taşınıp sıra sıra serilcek, güneşi içenler suyunu özüne verip kuruyacak.

Kuruyanlar toplanacak, her bir kayısının çekirdeği tek tek çıkarılacak. üstelik bunlar hergün yeniden, yeniden tekrarlanacak.

Tan yeri ağarırken yaşlılar uyanacak Sultan nine koyu bir çay demleyecek, sabahın seher vaktinde uyku tutmayan birkaç yaşlı ağızlar buruşa buruşa yudumlarken fısıltılarla sohbet edecekler. Güneş ışığı uyuyanların yüzünü yaladığında, fısıltılı konuşmalar “HAYDİN HA! HAYDİN HA! NİDALARI” ile bağırmaya dönüşecek. Gençler azıcık daha uyumanın çaresiz yollarını ararken, ortalığı saçda pişen sıcak ekmeğin kokusu saracak. Bu koku uyanmakta zorluk çekenlere güç olacak, moral olacak.

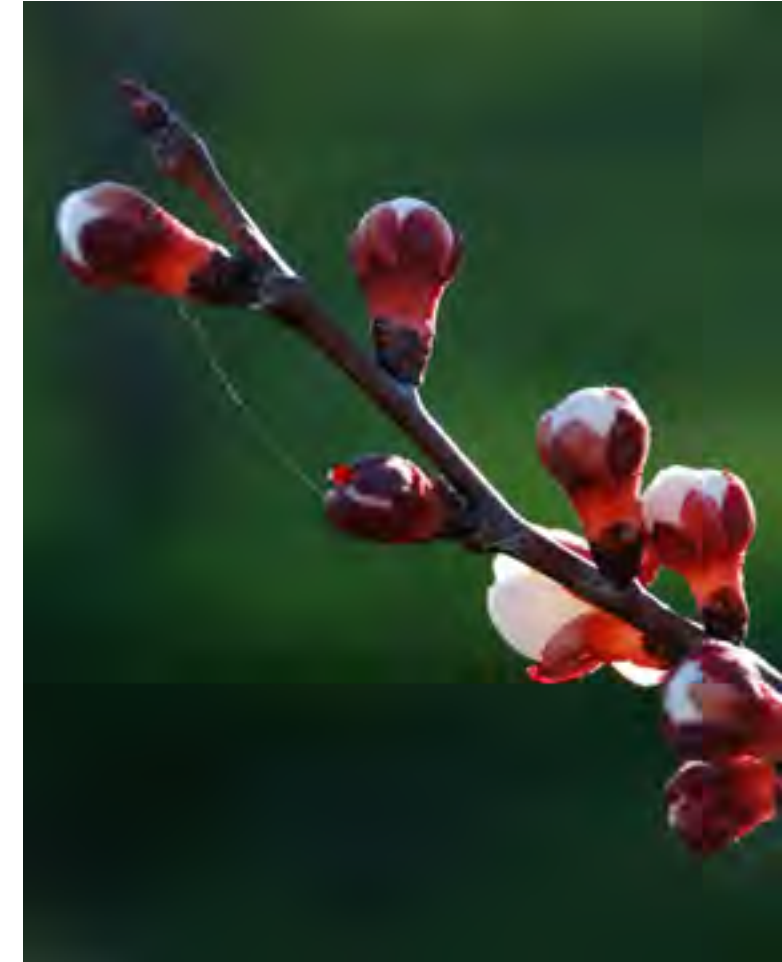
Her sabah kaç gün kaldı diye gün sayılacak, güneşin altında ağaçlardan olgun kayısılar toplanırken, terler silinecek, soğuk sular istenecek, yorgunluklar yapılan şakalarla, çağrılan türkülerle hafifleyecek.

Gölgedepatık yapanlar (çekirdekçıkarımlar) birbirlerine masallar, anılar anlatacak, yorgun akşamlarda çaylar içilirken, yevmiye defterine bir çentik daha atmanın keyfi uykuya dönüşecek.

Yine sabah olacak. Analar, Bircan’larına, Nurcan’larına, Bahar’larına canlarına uyanın diye seslenecekler. Babalar Mahmut’lara, Abuzer’lere Hüseyin’lere haydi haydi diye bağıracaklar. Analar evvel zamanların verdiği alışkanlıkla hamuru yoğururken bir yandan ateşler yanacak, saclar ısınacak taze ekmeğin dayanılmaz kokusu ortalığı kaplarken, henüz beş yaşında ekmek kavgasına şimdilik zorunlu mudahil olan Ali Asgar, ekmeğin çılgın kokusuna dayanamayıp elini anasına uzatacak.

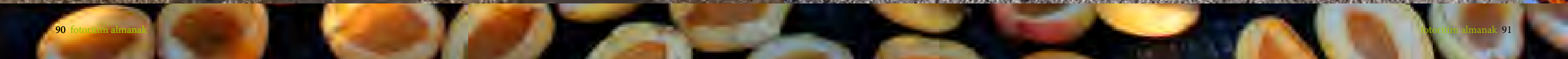
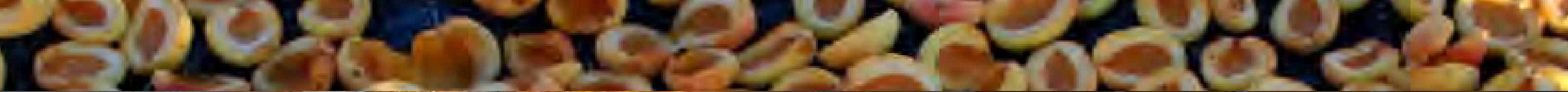
Bunlar yaşanırken birde bakmışız ki kayısılar dizi dizi serilmiş sıra sıra kurumuş. ellerde sabır olmuş, sonsuz çokluktaki çekirdeklerden ayıklanmış. Nihayet hasat olmuş , kuru kayısı olmuş, şekerpare olmuş. Yığın olmuş, paket olmuş yeryüzüne dağılmış. İşçisine çiftçisine kazanç olmuş, borçlulara bir nebze nefes olmuş, bir sonraki seneye umut olmuş.

“Sabırla koruk helva” olmuş, fotoğrafçılara konu olmuş, “Yanakları mis gibi Malatya kayısı kokan” diye şiirlere dize olmuş.

Neşe ve Hüznün Romanı

Aydın Çetinbostanoğlu

Bu çalışma İstanbul Kuştepe’de 1999 da yaptığım küçük bir çalışma ile başladı. Bir süre devam eden diğer çalışmalarım nedeniyle ara verdim. 2004 yılında İstanbul’a yerleşmem bu kültüryün yoğun olduğu Trakya bölgesine sıkça seyahat etmemi ve yeni dostluklar kurmamı sağladı. Edirne, Tekirdağ, Kırklareli ve ilçelerinde 4 yıl süresince çalıştım. İstanbul’un belli bölgelerinde kendi özgün dillerini konuşan Roman topluluklara rastladım. Düğünlerinde fotoğraf çektim. Mart 2008’de İstanbul Beyoğlu, İstanbul Maltepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’ni takiben Diyarbakır Festivali’ne davet edildim. Nusaybin Belediyesi, İzmir Karaburun Festivali ardından Tepebağ Rotary Klüp davetlisi olarak Adana Valiliğı Kültür ve Sanat Merkezi’nde sergilendi. 2009 yılı programının ilk sergisi İzmir Devlet Resim Heykel Müzesi’nde Mülkiyeliler Birliğı 150. Yıl Kuruluş kutlamaları programında

gerçekleşti. Geniş bir katılımıla açıldı. 8 Ekim 2009 tarihinde Tepecik Mahallesi müzisyenleri keman, kanun, darbuka ve klarnet eşliğinde katılanlara güzel bir müzik ziyafeti verdiler. Sergim Aralık 2009’da Antakya eski Belediye Meclis Binası’nda, Mart 2010’da Samsun Atakum Belediyesi tarafından sergilendi. Bu sergi ile Türkiye içinde 10 farklı yerde fotoğraf severler ile buluşmuş oldu. Yeni çalışmalarla daha da zenginleşen bu çalışma gelecekte kaldığı yerden sergilenmeye devam edecektir. Hiç bitmeyecek bir çalışma.

“Çingene inancına göre, ölümden sonra ruh önce bir kuşun, oradan da bir Çingene’nin vücuduna yerleşir. Çingeneler guguk kuşuna dokunmazlar, çünkü inançlarına göre o, yeniden doğuşu gerçekleştirmek için çabalayan bir Çingene’nin ruhundan başka bir şey değildir.” (1)

Temmuz 1999’da öğretim üyesi olan bir dostum telefonla arayarak “işin var mı?” diye sordu. Ben de “Yok neden?” deyince, “Biz Kuştepe’de bir düğüne davetliyiz, istersen gel sen de fotoğraf çekersin” diye yanıtladı. Arkadaşım öğrencileri ile birlikte düğünü seyredirken ben de fotoğraf çekmeye başladım. Bir ara öğrencileri de topluca dansa çağırdılar. Sırt çantalarından dolayı pek istemediler ama ısrar karşısında çantalarını çıkarmaları ve emanet etmeleri gerekti. Bunu bir ürkeklikle yaptılar, ilerleyen saatlerde bu ürkekliklerinden dolayı biraz da utandılar. Düğünün sonlarına doğru bir ara seyirciler topluca “Didem” diye tempo tuttular. Zayıfca bir kız ortaya çıktı ve kendinden geçercesine dans etti. O gün analog bir makine ile çektiğim bir fotoğraf bu çalışmayı kendiliğinden başlattı. 2008 yılına kadar geçen sürede onlarla bir yaşam paylaştım ve bu çalışma ortaya çıktı. Sadece bir fotoğraf

çalışması değil, aynı zamanda bir gözlem ve inceleme çalışması oldu.

Kimlerdi bunlar?

Ortaçağın sonlarında, Avrupa’ya tuhaf yabancılar geldi. Haçlı seferlerinin yollarını tersine kat etmişlerdi. Peki, nereden geliyorlardı? Kimdi bu insanlar? Bunukendileri bile bilmiyorlardı. Onlara Bohemyalılar ya da Mısırlılar dendi. Gizemli kökenleri kısa sürede insanların ilgisini çekti. XVI yüzyıl ile XVIII yüzyıl arasında, Doğu’da olduğu gibi Batıda da Çingeneler soyluların hizmetinde çalıştılar, at yetiştirdiler, saray müzisyenliği, falcılık yaptılar. Ama XIX. Yüzyılda her şey değişmeye başladı. Uyandırdıkları ilgi yerini kuşkuya bıraktı, hayranlıksa hor görüye. Maddi çöküş, halkın nefreti ve tehditlerle giderek hiçbir yerde barınamaz hale geldiler. Çocuk kaçırmakla, büyücülükle suçlandılar. Naziler, onları toplama kamplarına kapatıp biyolojik deneylerde kullandılar. Naziler, Çingeneleri sadece “toplum karşıtı” olmakla suçlamıyorlardı. Onları ayrıca ırk biyolojisi incelemelerinde kullanılacak melez bir ırk olarak görüyorlardı. Çingeneler, her türden Alman kampına götürülmüşlerdi. 1971’de Birinci Dünya Çingene Kongresi nde delegeler Çingene halkını nitelendirmek için “Rom” sözcüğünü onaylayıp kendilerine bir

bayrak verdiler. Ulusal bir Rom hareketinin varlığını da doğruladılar. (2) Biz de bu paralelde alıntıları dışında “Roman” terimini kullanacağız.

Tekirdağ çevresinde genç kızlar kına gecesinde birkaç kıyafet giyerek dans ederler. Bu danslardan bir tanesi de “hint dansı”dır. Hint müziğine yakın bir müzik, Hintli bir dansözün kıyafeti ile yapılan bu dans belki de geçmişleriyle olan bir köprü. Mardin’in Nusaybin ilçesinde de kendilerine “kıracı” denen bir topluluk yaşar. Bir kısmı çevre düğünlerde müzisyenlik yaparlar.

Bu “kıracı” kelimesinin ne anlama geldiğini sorduğumda verilen yanıt “Kıracı”den gelme anlamında” oldu. Farklı yöre romanları da olsalar yaşayan gelenekleri veya verilen unvanlar geçmişleri İle ilgili olarak bir noktayı işaret ediyor: Hindistan yarımadası.XV. yüzyılda Avrupa’ya gelişlerinden başlayarak romanlar, onların gerçek köklerini soruşturan uzmanları şaşırttılar. Roman dili Sanskritçeye yakın bir yeni Hint dilidir. Romanların bir kısmı tarafından konuşulan bu dil, topraksız bir halk İçin çok değerli bir iletişim aracıdır. Fotoğraf çalışmalarım sırasında bu dilin İstanbul içinde bir mahallede yoğun olarak konuşulduğuna tanık oldum. En küçük bireyinden en büyüğüne kadar bu dili canlı olarak yaşatmaktalar. Romanların yaygın

olduğu Trakya’nın pek çok yerinde bu dilin varlığı bilinmekte ama konuşan sayısı marjinal seviyede kalmaktadır. Şimdilerde “kentsel dönüşüm projesi” adı altında fiyakalı laflarla bu mahalleler yıkılma tehdidi altındalar. Bu mahalleler yıkılıp romanlar dağıldıklarında da yaşayan bu kültürler yok olma tehlikesi altındalar. Dil de bunların başında geliyor. Genel olarak romanlar yaşadıkları bölgenin hakim dilini konuşuyorlar. İstanbul’daki bir roman nasıl Türkçe konuşuyorsa, Nusaybin ve Diyarbakır’daki roman da bölgedeki hakim dil olan Kürtçeyi konuşmaktadır.

Romanlarda toplumun yöneticisi pozisyonunda olanlara Çeribaşı diyorlar. Geçmişte güçlü olan bu bağ günümüzde göstermelik düzeyde bazı yörelerde sürüyor. Bunlardan birisi ile bir sohbet sırasında çevredeki sanayi kuruluşlarında Roman gençlere iş verilmemesinden şikayet edildi. Ama bir İş bulup çalışanların da iş yaşamları genellikle kısa ömürlü oluyor. Çünkü günlük yaşayıp kazandığını o gün harcamak onlar için bir yaşam şekli. Çeribaşının deyimi İle “Bayat para” (maaş) onlara göre değil. Peki, bu insanlar geçimlerini nasıl sağlamalı; diğer bir deyişle ekonomiye nasıl kazandırılmalılar? Burada çözüm onların yetenekli oldukları ve halen cılız da olsa yaptıkları işlere farklı bir boyut katılmasıdır.

Genellikle 15 yaşından itibaren evlenmeler başlıyor. Çocuklar, küçük yaşta yaşamın ağırlığını sırtlanıyorlar. Yoksulluk, bazı yörelerde sofradan bir boğaz eksilmesi olarak değerlendirilip, resmi nikah bile beklenmeden kızları evliliğe İtiyor.

Dostlarım bazen bana sorarlar.

“Bu kadar onlarla birlikte oldun, neler öğrendin onlardan?” diye. Onlara bir anımı anlatmakla başlarım. İstanbul içindeki bir roman mahallesinde bir düğün çekimi sırasında gelini fazlaca ciddi görmüş olmalıyım ki, damadın

babasına sohbet açılışın şeklinde “oğlun gelinden daha güler yüzlü” dedim. Yanıt “Oğlan benim ama can benim değil?” şeklinde oldu. Bu kuşkusuz sıradan bir yanıt değil. Özgürlüğü ifade eden güzel bir felsefi yanıt. Bunu söyleyen de evsel atıklarımızdan geri dönüşümlü olanları toplayarak geçimini sağlayan bir “çevreci” roman. Kişilerin tercihlerinde özgür olduklarını kaçımız bu kadar özlü anlatabiliriz.

Küçük şeylerle mutlu olmasını öğrendim derim. Küçük çocukların topları olmadığına İçine kum doldurulmuş çorapları top yaparak hepimizin çocukluğunda oynadığı onların “tombala” dedikleri oyunu ne kadar güzel oynadıklarını da izledim. Bu “top” bir yerinize geldiğinde canınızı yaksa da bu neşeli bir oyuna asla engel değil. Gerisinde bir dram olsa da gününü güzel yaşamalı derim. Borges’in dediği gibi yaşam anlardan ibaret değil mi? İşte o anları doyasıya dolu yaşamak lazım.

Kültürel mozaigimizin renkli bir parçası olan bu insanları izlerken, dinlerken artık önyargılarımıza engel olmamız gerekiyor. Onların yaşam şeklini, dilini, kültürünü beğenmesek de devamını sağlayacak kurumları oluşturmamız gerekiyor. Onların düğünleri renkli gelebilir, müziği ile dans edebiliriz. Ancak kaçımız onların evine konuk oluruz ve sofralarını paylaşmaya hazırız?

Yıldızlar ölümlü insanların gökyüzüne yansıyan suretleriymiş Çingene inancında. Yeni bir insan dünyaya geldiğinde gökyüzünde görünmeye başlar, ölünce de kayıp gidermiş yıldızlar.

(1) Hermann Berger, *Çingene Mitolojisi*, Ayraç Yayınları, 2000.

(2) Henriette Asseo, *Çingeneler Bir Avrupa Yazgısı*, Yapı Kredi Genel Kültür Dizisi, 2003

Saz Ekibi

Barbaros Odabaş

Kızılırmak Deltasından Bir Öykü

Sivas Kızıladağ'dan doğan Kızılırmak 1210 km yol kat ettikten sonra Bafra burnunda Karadeniz'e ulaşır. Nehrin deltası 56 bin hektarlık alana sahiptir. Bunun 12 bin hektarı sulak alandır. Doğu sulak alanında Liman, Balık, Uzun, Cernek, Gıcı ve Tatlı gölleri, batı sulak alanında ise Karaboğaz ve Mülk gölleri yer alır.

Deltada 341 kuş ve 400 bitki türüne rastlanmıştır, kum zambağı, göl soğanı gibi ender bitkiler ile Tepeli pelikan, Sibiryazı kazı, Şah kartal gibi nesli tehlike altındaki kuşlar deltada yaşar ve barınır

Deltanın zenginliklerinden faydalanan yöre insanı, hayvancılık, tarım, sazçılık ve balıkçılık ile yöre ekonomisine katkıda bulunur.

Eşine az rastlanan yaban hayata sahip delta, korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması için, çeşitli koruma statüleri ile koruma altına alınmıştır.

Bizim öykümüz,Cernek gölünün kuzey ve güney kıyılarında geçer.

Gölün güney kıyılarında su seviyesi az sazlık ve bataklık alan yoğunudur, sazlık alanda sular iyice sığlaşmış adeta adacıklar oluşmuştur.

İşte köyden sazlık alana ulaşmak için; gölün sazlarla kaplı bu sığ kesimlerinde motorlu kayıkların hareketine imkan veren kanallar, yine sazlığın iç bölgelerine yaklaşmak için altı düz sactan imal edilmiş kayıkların yüzdürüleceği sığ ve dar su yolları mevcuttur.

Maceralı bir yolculukla görselliğin yalnız sazlık olduğu su yollarında ilerlerseniz,saz ekiplerinin çalıştığı bataklık adalarına ulaşırsınız”.

Sapsarı sazlar”. Sazların ucundaki püskülleri aşarsanız, ancak görebilirsiniz gök yüzünü, bazen masmavi, çoğunlukla kapkaradır”.

Rüzgarın çıkardığı sese, kuş sesleri ve böcek vızıltıları da katılınca sanki dev bir doğal orkestra oluşur gölün ortasında”. Belki de bunun içindir “saz ekibi” proje adımız”.

Saz kesicileri bir ekip gibi görünseler de hepsinin kesim alanı ve bölgesi farklıdır, kimi yalnız, kimi ailece çalışır saz da”! Oğul, kız, gelin, damat”.

Saz kesiminin faydalı olduğu, saz çoğalınca suyun çekildiği, eğer düzenli kesim yapılmaz ise göllerin

bataklığa dönüşeceği söyleniyor”.

Yaprağını dökmeden saz biçilmeye başlanmıyor, dağ yeli yani lodos esmeli, yoksa yaprağını dökmüyor saz”.

Aralık ayının ilk günlerinde başlayan kesim, mart ayı başında sona eriyor.

Kuşların üreme ve sazların yenilenme vakti ilkbaharda, saz kesimi ve çalışmalar duruyor sazlıkta”.

Gölün kıyısında saz da çalışmaların yaşadığı dört ev var, bu evler kayık başı olarak tanımlanan,kayıklara binilen yere çok yakın, Diğerleri ise köyden bisikletle geliyor kayık başına”.

Köye öyle yakın değil saz kesim sahaları 1, 1,5 saatte gidilen yerler var”.

Sabah vakti motorlu kayıklarının arkasına altı düz kayıkların takan saz ekibi, bölgesine ulaşır ulaşmaz, işe başlıyor, kesimde çalışanlar kasık çizmesi giyiyor, eldiven takıyor ve bildiğimiz orakla kesiyorlar sazı”.

Bağ telleri hazır yanlarında, biçtikleri sazı hemen bağ yapıyorlar”.

Öğle saz adalarında geçiriliyor, yemek teknede yapılıyor, yanı başında yeniyor, çay burada kaynatılıyor”, çaya davet ediliyor bazen komşu kesiciler”.

Asfalt değil sazlık, öyle ayakkabı botla gezemezsiniz”. Kasık çizmesini giyeceksiniz, iyide gözlemleyeceksiniz bastığınız yeri, batarsanız zordur yalnız başınıza çıkmak bataklıktan, mutlaka yardım almanız gerekir. Bu nedenle çok kolay değildir fotoğraf çekmek sazlıkta”.

İkinci vakti, kesilip anında bağ yapılmış sazlar kayıkların yanına taşınıyor, yüklenmek üzere.

Akşama doğru saz adacıklarının kenarında bekleyen saz kayıklarına düzgünce yüklenir sazlar, önde motorlu kayık kesim ekibi, arkada saz yüklü kayıklar bu defa hedef gölün kuzey kıyısı dil mevki, yanlış yüklemeyeceksin tekneyi, rüzgardan koruyacaksın kendini, gölün ortasında devrilirse saz yüklü kayık vay geldi başına”. Kıyıya iyice yaklaşan kayıklardan, saz bağları kıyıda ki kumluk alana taşınır.

100 adet saz bağından çivil denen konik saz kümeleri oluşturulur”.

İş bitmez burada, günü vardır yolun karşısındaki depoya sazı taşımak için, bu defa traktör römorklarına

yüklenen sazlar depo içine taşınır ve yeniden istiflenir, çivril oluşturulur.

Böylece saz depoya teslim edilmiş birinci etap tamamlanmıştır.

Mart ayından mayıs sonuna kadar kuruma süresidir sazın”.

Haziranda, eğer havalar iyi gitmişse kurumuşsa, temizlenen ve kalıba alınan saz yeniden bu defa naylon ip ile bağ yapıp istifleniyor”.

Arada yağmur yağarsa, yeniden sazın kuruması bekleniyor...

Kalıplama bir birine bağlı iki demir ayak üzerinde yarım ay şeklinde ki demirden lamalara, silkelenerek temizlenmiş saz kümesi yatırılarak yapılıyor. Öndeki hilal şeklindeki demir lamaya menteşe ile tutturulmuş, ucunda kenedi olan ikinci bir hilal şeklindeki demir lama yuvarlağı tamamlıyor.

Böylece 55 cm çapında saz bağları oluşturuluyor.

Artık sevk vakti gelmiştir bir kamyon veya tırın alabileceği kadar bağ yapılmışsa”ı Depo görevlisinin gözetiminde araçlara yüklenen sazların üzeri branda ile örtülüp, iyice bağlandıktan ve nakliye izin belgesi alındıktan sonra, hedef ana depo Mersin’dir”.

Burada balyalar haline getirilen sazlar artık ihracata hazırdır...

Saz ekibi şimdi, belki de

“Uzun uzun kamışlar

Ucunu boyamışlar

Benim nazlı yârimi

gurbete yollamışlar”

türküsünü çağırmaktadır”.

Avrupa’da yerleşik yaşama MÖ 3000’li yıllarda geçildiği, evlerin yuvarlak, duvarlarının taştan, tavanlarının ise sazdan olduğu biliniyor.

Yine saz, Trakya bölgemizde Kırklareli civarında kırsal mimaride yakın zamana kadar birçok konutta, çatı örtüsü ve kiremit altında veya tavan döşemeleri üzerinde ısı yalıtım malzemesi olarak kullanılmış, halen

yörede kışla diye adlandırılan hayvan barınakları ve depolarda kullanılmaya devam edilmekte”.

Avrupa’da yalıtım malzemesine dönüştürüldüğü ve bu amaçla çatı örtüsü olarak kullanıldığı ifade edilen saz, ülkemizde de benzer amaçlarla ayrıca dekoratif ev ürünleri üretiminde, kullanılmaktadır”...

© Barbaros Odabaş

Anadolu Kadını Güncesi

Tülin Dizdaroğlu

KÖŞE YAZILARI

Özel Röportaj

Yorumlar

"Son Kağnılar" Sergisi

www.fotoritimdergi.com